

Naročninaznaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.**Posamezna številka 1 Din**UREDNIŠTVO: telefon številka 21
UPRAVA: telefon številka 54

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasovNa oglasni strani: cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murški Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

II. LETO

Murska Sobota, 3. septembra 1933.

ŠTEV. 36

Občinske volitve

Po zadnjih merodajnih vesteh se bodo vršile občinske volitve v dravski banovini meseca oktobra. Do takrat pa mora biti izvršena tudi že združitev občin v nove velike občine, ki morajo imeti najmanj 3000 prebivalcev, le v izjemnih slučajih, kjer govore zato terenske ali gospodarske posebne prilike, lahko tudi nekaj manj. Odlok ministra notranjih zadev o združitvi občin, je pričakovati že okoli 9. t. m., ako naj se volitve izvrše meseca oktobra. Predlog za naš srez o združitvi je že izdelan ter so bili naši župani v tem oziru končno veljavno zaslišani 31. avgusta. Verjetno je, da bo združitev občin s prva naše prebivalstvo nekoliko motila, ali prepričani smo, da bo naše ljudstvo že po kratkem času spoznalo veliko korist velikih občin in odobravalo to eno največjih del današnje državne in banske uprave. Na svetu ni nič popolnega in večnega, zato končno tudi te združitve niso večne. Kjerkoli se bo izkazalo, da kaka združitev ne odgovarja povsem potrebnim koristim, tam se bo dalo kasneje še vedno stvar popraviti.

Brez združitve občin bi se v našem srezu volitve v vseh občinah niti ne mogle vršiti. Saj med drugim predvideva zakon o občinah kot najmanjše število odbornikov 18, ravno toliko pa namestnikov, tedaj skupaj 36. So pa pri nas občine, ki niti toliko volilcev nimajo. Že iz tega vidika je tedaj združitev občin nujno potrebna še pred volitvami.

Kako bodo sestavljene kandidatske liste, kdo jih lahko vloži, kako bo sestavljen volilni odbor in kakšen bo postopek pri volitvah, o tem odloča banovinski svet s posebno uredbo. Za to svrhu je naš banovinski svet že pozvan na seje, ki se prično v Ljubljani v pondeljek, dne 4. t. m. Ko bo ta uredba izdana, potem se bo šele moglo pristopiti k sestavi kandidatskih list.

V novem občinskem zakonu je glavna novost za nas ta, da voli sedaj župana ljudstvo samo, ne pa občinski odborniki, kakor

do sedaj. Nosilec one kandidatske liste, ki je dobila pri volitvah največ glasov, je obenem župan občine, njegov namestnik pa drugi ali, ako ta izpade, pa tretji na listi. Tudi občinske svetovalce voli sedaj ljudstvo samo. Svetovalci so drugi in nadaljni na zmagoviti listi v številu, kakor to določi občinski odbor.

Važna določba v zakonu je tudi, da ne more biti občinski odbornik oni, ki je z županom v sorodstvu do 4. kolena ali v svaštvu do 2. kolena. S tem je zakon onemogočil mnoge zlorabe občinske uprave v korist vaški žlahti v občinah. Zato bo treba paziti pri sestavi kandidatskih list, da ne bo prišel na njo noben sorodnik ali svak z nosilcem liste.

Volilno pravico za občinske volitve ima vsak prebivalec občine, ki je vpisan v volilni imenik občine po zakonu o volilnih imenikih, tedaj vsi tisti, ki imajo pravico voliti tudi poslance. Kandidirati pa sme le občan občine, to je tisti, ki ima v dotični ob-

čini svojo domovinsko pravico. Vsled tega je važno, da imajo naši župani točno sestavljen imenik svojih občanov, to je tistih, ki imajo v občini domovinsko pravico.

V našem srezu menda ne bo občin, ki bi imele več kakor 5000 prebivalcev. Zato bodo imele po 18 občinskih odbornikov. Dobro bi bilo, da naše občine oziroma njihovi občinarji že sedaj mislijo na to, kdo naj opravlja njihove združene občine, da bodo začele takoj redno in brezhibno poslovati v interesu svojega prebivalstva. Posebno sedaj morajo biti na čelu občinske uprave najboljši možje, ko bo treba urediti poslovanje in oživiti življenje v novih velikih občinah.

Ko bo izvršena združitev naših občin, nadalje ko bo banski svet sklenil uredbo o sestavi kandidatskih list in o volilnem postopku, bomo v našem listu dali občinam nadaljni pouk in navodila, kako je treba izvesti občinske volitve.

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. V četrtek je bil ubit na svojem posestvu nedaleč od Zlatara narodni poslanec in bivši minister g. Mirko Neudorfer. Umor je bil izvršen tako, da je prišel na posestvo Neudorferja neznan mladenič in ga prosil, naj ga sprejme v službo. Ko je Neudorfer od neznanca zahteval izkazila, je ta segel v žep, kakor da išče kako listino, iz žepa pa je potegnil revolver in ustrelil na Neudorferja, ki se je mrtev zgrudil na zemljo. Neznane je nato pobegnil v bližnji gozd. Z umorom M. Neudorferja je zločinec oropal naše javno življenje moža velikih sposobnosti in treznega pogleda. — Na poziv g. predsednika vlade so se sestali v Rogaški Slatini poslanci in senatorji dravske banovine. Na konferenci so razpravljali o političnih in gospodarskih vprašanjih dravske banovine in njenih posameznih srezov. — Nekateri prejšnji politiki so hoteli obnoviti prejšnjo radikalno stranko pod imenom „Jugoslovenska narodna radikalna stranka“. Notranje ministvo ni izdalo dovoljenja. — V Rogaški Slatini je nemudoma umrl začet od kapi, senator g. dr. Emil Gavrila.

Kosil je v neki okoliški restavraciji, po kosilu pa je v večji družbi igral domino. Nenadoma je omahnil in izdihnil na mestu. Nenadna smrt uglednega politika je vzbudila povsod globoko sočustvovanje.

Nemčija. Nemški listi zahtevajo, da je treba vsakega Nemca, ki potuje v inozemstvo in kupuje v inozemstvu blago, ožigosati kot sovražnika naroda. — Nemški državljani, ki potujejo skozi Avstrijo, morajo po najnovejši odredbi notranjega ministva zapustiti avstrijsko ozemlje najkasneje v 24 urah. — Glavna razprava v zadevi požara v berlinskem parlamentu bo 21. septembra. Vršila se bo v Lipskem. Ugleden pariški advokat je zaprosil, da bi smel zagovarjati obtožence. Ker pa ni prejel nobenega odgovora, je objavil v nekem pariškem listu dokaze, v katerih obtožuje državnozborskega predsednika Göringa, da je on dal zažgati parlament. — Nadškofjski ordinarijat je odredil, naj se pri katoliškem verouku v Badenu uvede hitlerjevski pozdrav. Kateheti morajo na pozdrav učencev odzdraviti z dvigom desne

roke. — Oblasti so zaplenile premoženje in odvzele državljanstvo večjemu številu nemških benguncev, ki so se pred hitlerjevskimi preganjanji umaknili v inozemstvo. — V Nemčiji še ni zaključena sezona velikih svečanosti in manifestacij. Zopet se pripravljajo za novo nacionalno slavnost, ki se bo vršila prihodnje dni v Nürnbergu, katere se bo udeležilo nad 400.000 ljudi, ki bodo prispeli s posebnimi vlaki. Navzoč bo seveda tudi Hitler.

Avstrija. V kratkem se bo ustanovil nov angleški konzulat v Inostu. Domnevajo, da bo novi konzulat služil predvsem zbiranju točnejših informacij o razvoju spora med Avstrijo in Nemčijo, ki so doslej primanjkovali angleškemu zunanjemu ministru. — Vlada je sklenila ustanoviti koncentracijske tabore ter prisilne delavnice, v katere bi spravila uporne nardone socialiste. Nameravajo pa se izdati še tudi druge stroge uredbe proti hitlerjevcem v Avstriji. — Voditelji narodnih socialistov so bajé dobili iz Nemčije nova tajna navodila. Gre za to, da odslej agitirajo od moža do moža. Člani avstrijskih hitlerjevskih napadalnih oddelkov, ki so brez službe, se morajo nemudoma napotiti v Nemčijo, da jih tamkaj uvrste v avstrijsko legijo.

Angleška. V Londonu so že dolgo časa iznemirjeno zasledovali oboroževanje Japonske, pa so se do slej skrbno izogibali vsemu, kar bi moglo zbuditi sum, da se tudi Anglija pripravlja na novo oborožitev. Slednjič pa je tudi prišla s svojimi načrti na dan, ki kažejo vso „miroljubnost“ narodov, ki se borijo za svetovni mir in za razorožitev. Zgraditi nameravajo 25 novih križark, 18 do 20 najmodernejših rušilcev poleg cele vrste podmornic, ojačiti pomorske utrdbe in vrhu tega povečati številno stanje svoje vojne mornarice za novih 10.000 mož. To pomeni podvojitve vojne mornarice, saj obsega načrt tudi potrojitev števila zrakoplovov.

Rusija. Beg delavcev iz ruske industrije je v zadnjem času zavzel naravnost ogromen obseg. Število delavcev, ki so bili zaposleni pri gradnji 10 važnih strojnih tovarn, se je do srede avgusta zmanjšalo za 40 odstotkov napram stanju v mesecu juliju. Delo v industrijskih in stavbnih podjetjih zapuščajo tudi najboljši delavci. O begu delavcev poročajo tudi iz premogovnih revirjev Donca in Kuzneckege. Enake vesti prihajajo iz leningrajske industrije in iz Ukrajine. Povod temu begu so skrajno slabe prehranjevalne razmere, v katerih žive ruski delavci. Kakor znano, prejemajo delavci zelo nizke plače za izredno težko delo in zaradi naraščajočega pomanjkanja živil, kakor tudi plačilnih sredstev jim sploh ni več mogoče nabaviti si zadostne hrane.

17. septembra 1933 javni nastop Sokola v Murški Soboti

Mlinarji in banovinski bednostni sklad.

Ne nam je potrebno posebi povdarjati, to je itak obče znano, da največ nevolje v zadnji letaj je imela mlinarska obrt, največ bremen i sekature baš od strani PRIZAD-a je morala prenesti ta obrt. Čeravno se je mlinska taksa povsem še ni likvidirala, vupamo pa da se tudi i to zgodi v kratkem, vendar je uredba o likvidaciji PRIZAD-a itak med mali mlinarji rodila popolno zadovoljstvo. Za zasluge, ki ga je imel v tej zadevi agilni naš nar. poslanec g. Benko, tempotom izrečemo zahvalo.

Komaj pa ka je to minilo, je pa prišla nova obremenitev mlinov. Banova uredba z dne 7. junija 1933. (Službeni list z dne 5. avgusta 1933, 63. kos) prineso je proračun „izrednih izdatkov in dohodkov bednostnega sklada“ Dravske banovine za čas od 1. julija 1933 do 31. marca 1934. Proračun iz kaže devet milijonov izvanrednih izdatkov i ravno teliko izvanrednih dohodkov. Tedaj je proračun izvenredni, velja samo za eno leto (enkrat). Pogledimo pa v kolikor so prizadeti mlinci za vplačevanje v ta bednostni sklad.

Vsak mlina gospodar mora plačati na leto Din 40.- od vsake, za pogon izrabljene vodne konjske sile, 1% od vsej izplačani zaslůžkov, pomočnik pa pol % ta od zaslůžka. To se razmi, da še ima lastnik mlina — na priliko — deset konjske vodne moči, plača na leto štiristo (400) dinarov banske davščine za bednostni sklad, če ima ednoga pomočnika, komi plača mesečno (v gotovini, hrano in posteljo) v skupnom zneski Din 500.- tedaj letno od šesttisoč (6.000) dinarjev 1%, je šestdeset (60) Din, sam pomočnik pa pol % ta od gornjega zneska, ki njemu ga mora odtegnoti delodajalec, zneso trideset (30) Din, skupno tedaj plača gornje vrste gospodar mlina letne davščine v zneski od Din 490, beri in piši štiristodevedeset dinarjev zvnrednega davka za banovinski bednostni sklad. Ta davek nema nikakšnih doklad, vendar pa se tudi nesmi vračunati konzumenti, to je v merični mlinaj ne melajem, v trgovskem pa ne kůpcom.

Vse to pa je od strani banovine, ki je z izbrisom trošarine zgubila precej dohodkov, vpoštevanja vredno tembolje, če računamo, da je prošnikov za razne podpore vedno več in več. Ali če vpoštevajo zopet od druge strani slab položaj mlinarstva pri denešnji cenaj žitaric v razmerji s cenami v mlinaj potrebnega industrijskega blaga, nespametno konkurencu mlinarstva, življenski standard naroda i stem v zvezi sitnost melajev, težki gospodarski položaj splošno, davkov pretiranost ravno pri mlinaj, slabe potoke v tej sůši brez vode, tedaj je tudi i ta davščina prišla nepričakovano, tudi i pri mišljeni malenkosti znamenuje resan nepričakovano in izvenredno težko bremen.

Kak pa ne država, ravno tak ne banska uprava se nemore vzdrževati brez dohodkov, to nam je dobro zna-

no. Vendar bi pa znali pokazati na druge prav pravične davčne podlage, ki bi bile na splošno zadovoljstvo z lehkoto obdavčene i ka več, bi bile dosta izdatnejše kak ravno ta siromašna mlinarska obrt, ki po splošni razsodbi že itak svoje zadnje vore živi. Samo razmi se, da organizirani veliki mlinci lahko naredijo razne predloge na škodo neorganiziranoga malomlinarstva. Če bi uspelo velikim trgovskim mlinom v Bački in Banatu doseči, da bi se pavšaliralo za vse mlince tistik šest procentov, ki ga morajo plačati kot skupen davek po izročni izmenjavi oni, tedaj je malomlinarstvo že zdavna obsojeno na smrt. Moramo biti previdni in pazljivi, naj se eše i to ne zgodi, ar je namen njihov to, forsirajo ga še naprej, čeravno njim je resorno ministerstvo ni dalo zagotovila na izdajo takšne uredbe i čeravno je ostalo mlinarstvo v Slovenji energično protestiralo proti tomi.

Mi, ki smo v Prekmurji še ne organizirani tak kak oni tam prek, da bi tak ednotno i pravilno nastopili lahko, pa prosimo našega g. poslancu Benka, da vzbůdjeno drži v evidenci mahinacijo velike mlinske industrije in prepreči izdajo take uredbe, ki bi bila največja krivica proti malomlinski obrti. —r.

Tašča in vnuk osumljena umora.

Dne 23. avgusta 1933 se je vršila pred velikim senatom Okrožnega sodišča v Mariboru razprava zoper 49 letno posestnico Rozalijo Lepoša in njenega 22 letnega sina Mihaela iz Šalovcev. Osumljena sta bila, da sta umorila v noči med 23. in 24. novembrom 1932 posestnico Ano Lepoša, ki je bila tašča Rozalije Lepoša in babica Mihaela Lepoša.

Pokojna Ana Lepoša je bila lani 19. januarja od Okrožnega sodišča v Mariboru radi požiga pogojno obsojena na 6 mesecev strogega zopora in na plačilo 21.700 Din odškodnine, češ da je 30. oktobra 1931 zažgala gospodarsko poslopje Janeza Žiška v Šalovcih. Ker odškodnine ni plačala, je sodišče določilo za 16. decembra 1932 dražbe nepremičnin pok. Ane Lepoša. To je bilo dne 22. in 23. novembra 1932 tudi po občini Šalovci razbojnano. Ta dan so ljudje pok. Ano Lepoša zadnjič videli. Dne 26. novembra 1932 je hotela pokojnica na njenem domu obiskati njena sestra Tolvaj Ana. Vrata sobe je morala odriniti, ker so bile z nečem podložena. Ko stopi v sobo, zagleda svojo sestro, ki je visela sredi sobe obešena z vrvo na kljuko, zabito v stropu. O dogodku so bili takoj obveščeni orožniki. Truplo je preiskal v navzočnosti orožnikov in dveh prič zdravnik, ki pa ni mogel ugotoviti nikakih sledov nasilne smrti. Tudi orožniki niso pri lokalnem ogledu ničesar sumljivega našli. Kasneje so se pa začele širiti govornice, češ da je pokojnica umrla nasilne smrti in da se ni sama obešila. To so ljudje domnevali zlasti radi tega, ker je Ana Lepoša živela

z nekaterimi sorodniki v sovraštvo in je zadnje čase imela tudi neke pravde z njimi. Vsled teh govoric je sodišče dalo truplo izkopati in po zdravnikih preiskati. Zdravnika, ki sta truplo preiskala, sta bila mnenja, da gre v predmetnem slučaju bolj verjetno za zločin kot za samomor. Z ozirom na to so bili oni sorodniki Ane Lepoša, ki so živeli z njo v nesoglasju, osumljeni in petorica njih odvedena v preiskovalni zapor v Mursko Soboto in nato v Maribor. Glede treh osumljencev se je sodišče že tekom preiskave prepričalo, da so nedolžni in sum proti njim neupravičen, vsled česar so bili po več mesečnem preiskovalnem zoporu izpuščeni in kazensko postopanje proti njih ustavljeno. V zoporu sta ostala edinole gori navedena Lepoša Rozalija in njen sin Mihael, proti katerima je državno tožilstvo vložilo obtožnico in se je 23. avgusta 1933 vršila pred velikim senatom v Mariboru glavna razprava. Obtoženca sta vsako krivdo zanikala in zagotavljala svojo nedolžnost. Po zaslišanju prič in izvedencev ter po zagovoru braniteljev je sodišče razglasila sodbo, s katero je oba obtoženca oprostilo vsake krivde ter sta bila takoj isti dan izpuščena iz zaporov in se vrnila na svoj dom. Sodišče je svoj prostorek utemeljilo zlasti s tem, da se je morda Ana Lepoša sama obesila. A tudi v slučaju umora sum zoper imenova ni utemeljen.

Branila sta Lepoša Rozalijo g. Koder Fran, odvetnik v Murski Soboti in Lepoša Mihaela g. dr. Bergoč Josip, odvetnik v Mariboru.

K poročilu o požaru v Ivanjcih

Gospod narodni poslanec Josip Benko se je z vso vnemo zavzel za prizadete kmete in s tem ponovno pokazal svoja plemenita čustva napram trpečemu ljudstvu. S svojo intervencijo pri gospodu banu je izposloval podporo v znesku od Din 10.000.-- zakar gre gospodu banu za njegovo priznano velikodušnost, vsekakor pa tudi gospodu narodnemu poslancu g. Benku za njegovo požrtvovalnost najiskrenejša zahvala.

Premestitve učiteljev

Na podlagi komisijskega pregleda prošenj je gospod prosvetni minister odredil te-le premestitve:

Vilibald Beloglavec iz Serdice v Gornjo Lendavo; Marija Dittrich-Šmalc iz Vidoncev v Bakovce; Oton Fetih-Frankhajm iz Velikega Podloga, srez krški, v Gerlince; Marija Jazbec od sv. Jurija v Trdkovo; Amalija Colanti iz Sebeborcev v Dobovo, srez brežiški; Dragotin Langot iz Dolnjih Slaveč v Veliki Podlog; Jakob Meško iz Cankove v Trdkovo; Ivan Stanič iz Vidoncev v Bakovce; Živko Tomšič iz Kramarovcev v Serdico.

Ste že plačali naročnino?

Plemeniti dar

Ob priliki obletnice smrti g. Škalič Vladimira so njegov oče Škalič Štefan v Sebeborcih in brat Željko šol. upravitelj v Moravcih darovali vsem gasilnim društvam martjanske gasilske župe, dvesto dinarjev. Plemeniti dar, v spomin pokojnega, zasluži vse priznanje in hvalo.

Preselitev urada

Davčna uprava v Dolnji Lendavi se preseli dne 4 in 5. septembra t. l. v prostore stare pošte Kleki-jeva ulica šte. 1 ter se omenjena dneva ne bo uradovalo.

Konjsko premovanje

Konjsko premovanje v Beltincih se bo vršilo za celo Prekmurje v četrtek, dne 14. septembra t. l. ob pol 9. uri dopoldan.

Na premovanje je prignati le najboljše živali mrzlokrvnih pasem. Za vsako prignano žival je prinesiti skočni listek v dokazilo, da izvira od državnega ali licenciranega zasebnega žrebca.

Ocenjevanje in obdarovanje se vrši v štirih skupinah in sicer:

1.) Kobile z žrebeti od 4 leta dalje; za žrebeta je prinesiti spuščalni list.

2.) Mlade kobile in to triletne pripuščene ali nepripuščene in štiriletne pripuščene; za pripuščene je prinesiti skočni listek.

3.) Žrebičke enoletne in dvoletne.

4.) Žrebički enoletni in dvoletni le najboljše kakovosti.

Murska Sobota

— Proslava rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Ker praznuje letos Nj. Vis. prestolonaslednik Peter deseto obletnico rojstnega dne, bodo vsa narodna društva svečano proslavila ta dogodek. Sokol in Jadranska straža priredita ta dan družabni večer v Sokolskem domu ob sodelovanju društvenega jazz orkestra. Prepričani smo, da se vso narodno zavedno občinstvo udeležilo proslave, ter na ta način dostojno manifestiralo za pokrovitelja in starešine naših najvažnejših nacionalnih organizacij.

— Osebna vest. Gospodična Štokelj Antonija, učiteljica na tukajšnji osnovni šoli je dodeljena šoli na Tišini. Gdč. Praunseis Alojzija je dodeljena kot učiteljica in začasno šolsko upraviteljico v Sebeborcih. Gdč. Vaupot Hela je dodeljena kot učiteljica na šolo v Cankovo.

— Samomor. Žena mehaničara, Škrilec Kolomana iz Puconci je 28. t. m. v samomorilnem namenu precejšnjo količino osetove kisline spila. Hitro pridoči zdravnik je njej zapral želodec in dal primerno protisredstvo, vendar pri veliki požgalinaj, ki ji je naredila kislina, je malo upanja na, ali vsaj na hitro ozdravitev. Dejanje je izvršila radi boleznin in pa radi neke tožbe z bratom.

— Vse fotoamaterje vabimo na organizacijski sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 2. sept. ob 20. uri zvečer v dvorani Meščanskega doma.

Na dnevnem redu je razgovor o načrtu organizacije Foto kluba Murska Sobotica in predavanje prof. Mušiča: „O estetični strani slike“. — Za pripravljajni odbor: Koder Franc, odvetnik; Mušič Rudolf, profesor.

— **Jadranska Straža. Krajevni odbor v Murski Soboti.** Člani se pozivajo, da plačajo članarino za letošnje leto blagajniku g. sodniku Antonu Kanclerju v Murski Soboti. Društvene kape se naroče in pogledajo lahko pri tajniku g. Novaku v hiši g. Čeha v Murski Soboti. — Dne 6. septembra 1933 se vrši v Sokolskem domu v Murski Soboti družabni večer, katerega priredita Sokol in Jadranska Straža skupaj. Ta dan bo Jadranska Straža v Splitu izročila naši vojni mornarici šolski brod Ta važen dogodek v zgodovini naše organizacije hočemo na skromen, a prisrčen način proslaviti tudi mi, vsled česar je udeležba članov obvezna. Odbor.

— **Sport.** Preteklo nedeljo je v prijateljski tekmi premagala rezerva tukajšnjega S. K. Mure, S. K. Dravo iz Ormoža v razmerju 4:1. Prvo moštvo Mure pa je odpravilo S. K. Rapid iz Maribora z 2:1. Številno občinstvo je prišlo na račun ob lepih igrah obeh moštev domačega kluba.

— **Nesreče.** Dvajsetletna Hajduk Julija služkinja iz Tešanovci je padla po neprevidnosti s hleva ter se je pri tem precej poškodovala. — Nogo si je zlomil, ko je padel pri mlatitvi z oslice, posestnik Hozjan Ignac iz Črensovci. — Siplič Jožef, sin agrarnega interesenta iz Murske Sobotice je dobil roko v stroj, ko so čistili žito. — Posoda z karbidom je eksplodirala in raztrgala čeljust ključavničarskemu vajencu Karas Ludviku, ki je bil zaposlen pri g. Kličanu v M. Soboti.

— **Smrt radi zastrupljenja.** Žena malega posestnika Drvarič Roza iz Sela se je pri poljskem delu na strnišču ranila s slamo nogo. Mali rani ni posvetila nikake pozornosti. Ko pa je noga začela otekati, je poiskala zdravniško pomoč. A bilo je že prepozno. Po nekaj dneh je podlegla zastrupljenju krvi.

Rogaševci

— **Osebna vest.** S 1. septembrom zapusti naš kraj precej javnih delavcev, ki so se udeleževali v društvenem, oziroma družabnem življenju G. carinik Vinko Bibica, ki si je kot izboren šahist na turnirju 2 leti zapo-

redoma osvojil naslov „Rogaševskega šahovskega mojstra“ je premeščen kot starešina carinarnice v Gor. Cmurek. Za časa tuk. službovanja si je radi svoje objektivne službene strogosti, pridobil med vsemi sloji nebroj simpatij. Na njegovo mesto pride g. Milivojevič Božidar, carinik iz Gor. Cmureka. — Gospodična Jazbec Mery, učiteljica v Sv. Jurju je premeščena v Trdkovo. — Gdč. Gumilar Gizela, tuk. pošt. uradnica je premeščena v Dol. Lendavo. — G. Tomišič Živko, šol. upravitelj v Kramarovcih je nameščen na šolo v Serdico. — G. Beloglavec Vilibal, šol. uprāv. v Serdici nastopi službeno mesto v Gor. Lendavi. Vsem imenovanim, ki so premeščeni na svojo lastno prošnjo, želimo na novih službenih mestih obilo zadovoljstva.

— **Človek obrača, Bog pa obrne.** Ta narodni pregovor je občutil posestnik Horvat Jožef iz Gerlinc. V nedeljo 20. avg. predpoldan se je zglasil pri imenovanem neki trgovec z jabolki, ki je ponudil za vso sadje v njegovem sadovnjaku znesek 35 000 Din. Ker posestnik z ponujeno vsoto ni bil zadovoljen, ni prišlo do končne kupčije. Isti dan popoldan ob priliki nevihte je nastala toča in sadovnjak popolnoma uničila ter tako posestniku „odpihal“ sanjave „jurje“.

DOPISI

Pečarovci. V nedeljo 27. avg. je razveselil Pečarovčane baritonist g. Arčon Arnold, gojenec drž. konservatorija iz Ljubljane. Odpel je pri maši v naši cerkvi 17 Marijinih in mašnih pesmi s spremljavo orgelj. Nudil je obiskovalcem glavne maše krasen umetniški užitek, kakoršnega niso Pečarovčani gotovo še nikoli doživeli. Nismo ga samo poslušali, čustvovali smo z njim. Saj nam je z vsako pesmijo pričaral polno lepih slik in moral vzbujati v vsakem sama lepa, blaga čustva. Zelo lepo bi bilo, ko bi nas g. Arčon v času počitnic še večkrat obiskal in nam zopet pokazal svoje velike pevske zmožnosti. Želimo mu v bodočem šol. letu, pri nadaljevanju konservatorskih študij veliko uspeha in se mu obenem iskreno zahvaljujemo za prekrasen umetniški užitek. Upamo, da nas kot bodoči ne pozabi in zopet pride med nas Prekmurce.

Puconci. Bivša Štern hiža na voglu, ki je bila last Kreditne banke

v Murski Soboti, je prodana za znesek od D n 135.000.- Hža je primereno predelana, na vogli s trgovskim lokalom, kama se preseli trgovec Škraban. — Vmro je v starosti 77 let 27. t. m. vse okoli dobro poznani kmet, Kūhar Franc Jakob. Pogreb se je v navzočnosti velike množice 29-ga t. m. ob 16. vōri izvršo. Pokojnoga vdova in trije vnūki kaktūdi obširna rodbina žalūje. — Otave kosi-lev se je pri nas začela, vendar z obilno količino se nemremo hvaliti. — Selektorska poslaja se je ustanovila pri nas, z namestitvijo ednoga velikoga „Selektorja“, ki je na razpolago, proti minimalni odškodnini vsem okoliškim kmetom za čiščenje semensko-ga zrnja. Selektor je nameščen, zavolo pogonske moči v mlinu. — Skladišče Kmetijske družbe v Ljubljani se namesti za celo Prekmurje v bivši trgovini Škraban v Puconci, gde bode imela za člane vse potrebščine (vse vrste umetna gnojila, sadjarske in vrtnarske potrebščine, plūge mašine itd.) mogoče že od 5-ga sept. naprej. Člani se naj držijo svojega združenja, gde bode dobro blago za člane po niski ceni na razpolago.

Organizacija.

Vsem krajevnim organizacijam! Sekretarijat glavnega odbora JNS je predpisal štampiljko za vse sreske in krajevne organizacije. Da bodo vse štampiljke enotne, sporočite nam z obratno pošto, ako želite, da Vam naročimo štampiljke. Cena štampiljke je 27 Din. Izdelana je iz najboljšega materiala, na najvvejši način z garantirano trpežnostjo ter točno po predpisu.

SOKOL

Vse br. čete vabimo, da čim lepše proslavijo 10. rojstni dan našega starešina Nj. V. kraljeviča Petra dne 6. septembra 1933.

Vse članstvo vabimo, da se udeleži proslave 10. rojstnega dne našega starešine Njeg. Vis. prestolonaslednika Petra dne 6. IX. 1933 v M. Soboti.

Sporod proslave je sledeči:

Jutranje službe božje se udeleži Sokolsko društvo korporativno.

Članstvo v krojih, odnosno v civilu z znakom. Zbirališče 20 min. pred začetkom pri Sokolskem Domu.

Zvečer se vrši v Sokolskem Domu — skupno s „Jadransko Stražo“ — družabni večer. Začetek ob 20. uri. Sodeluje drūtveni orkester.

Vabimo članstvo, da se udeleži svečanosti v Ptujju dne 8. do 10. IX. 1933. Prijave sprejema tajnik. Prijaviti se je brezpogojno do 2. IX.

Zdravo! Uprava S. D. M. Sobotica.

Listnica upravnštva

All ste že plačali naročnino?

G. D. J. Križevci: Za leto 1933 dolgujete še 9 Din. Pozdrav!

KMETIJSTVO

Konserviranje zelene krm. (Silo.)

V.

Za stavbo silosev pride pri naših razmerah v poštev le beton. Železobetonski silosi so najbolj trpežni in odgovarjajo vsem zahtevam.

Leseni silosi bi bili pripravi le tam, kjer imajo doma mecesnov ali borov les in izvežbanega strokovnjaka za take stavbe.

Silosi iz žgane opeke se niso obnesli. Ti so cenej kot železobetonski, izolirajo boljšo toploto, držijo pa slabo omet, radičesar postanejo hitro neporabni.

Kdor hoče ensilirati le kuruzo, temu bo ustrezal tudi bolj enostaven silo, ker se kuruzo najlažje ensilira. Stavba bi pa stala več mesecev prazna in bi se s tem premalo rentirala. Vsak razumen in računajoč posestnik bo pa skušal ensilirati tudi druga krmila, da pa ne bo razočaranja, jeze in nato še kritike, češ, da je vse skupaj za nič, je najbolj pametno, da vsak, ki se že odloči staviti tako novotarajo, že takoj od začetka nekaj poštenega napravi.

Za stavbo velikih (amerikanskih) silosev imamo že tudi pri nas specialne tvrdke, ki taka dela prevzemajo in jih tudi dobro in solidno izvršijo, kar se lahko vsak prepriča na Banov. kmet. šoli v Rakičanu.

Pri današnjih neugodnih prilikah pa na to ni misliti, da bi se mogli kmetje postaviti ameriksanske silose.

Kmetijski silo mora biti dober, zadosti velik in po ceni. Zidal bi ga vsak sam s svojimi ljudmi in po možnosti z lastnim stavbenim materialom seveda pod vodstvom strokovnjaka. *Za to bi bilo umestno, da bi izdali sreski kmetijski odbor all*

Jan. M.

Amoniti.

13. avgusta 1933.

„Na boj na dlvje Amonite...“

S. Gregorčič.

Nedelja. V dremavici vročega avgustovega dne ždi mesto. Ulice so prazne, le med drevjem ob cesti je nekaj življenja, ki valovi od roba do roba, kjer steze silijo v zaprašeno cesto. V poznih popoldanskih urah se je nekje oglasila godba. Iz zamolklih udarcev prešerno sili melodija in zvalbja na ulice življenja. Vrt pri Fafliku je oblegan. Sportniki se zbirajo. Iz bližnjega stolpa bije ura. Petkrat. Še pol ure in začela se bo težko pričakovana tekma med staro vrsto Sokola in starimi fanti Mure. Solnce žge neusmiljeno a ulice so žive kakor, da bi bile pravkar končane maše v obeh cerkvah. . . .

Dve godbi so imeli, ko so korakali skozi mesto na igrališče, kjer je že pričakovala številna publika zagrizene igralce. In ko so med njimi videli še sanitetni oddelek pod večšim vodstvom našega Nemec Vikija, je

postalo vsakomur jasno, da bo šlo „za življenje in smrt“. Resni obrzi nogometišev so obetali najhujše.

Pisk. Proti sredini igrališča je korakalo od vsake strani enajst (?) mož. Novec je švignil v zrak in Mura se je postavila s hrbiti proti solncu. Zadnja minuta. Publika je nestrpna. Še enkrat se igralci premerijo od glave do nog. Pri čevljih njih pogledi obstanejo. Marsikomur je tesno pri srcu. Koprivica nestrpno cepeta z nogami, da mu ostroge zlovešče zvenijo. Dva igralca sta hotela zbežati med publiko. Prepozno. Sodnik Hirschl A. je dal že znamenje za boj. Z velikim in elegantnim zamahom je Jezovšek spustil nogo na žogo. Zvenec (ostroge!) se obrača poročnik in išče žogo, ki je ne najde. Odbila se je od Peterkovega kolena in sili proti vratom Sokola. Situacija je resna. Zadnja vrsta Mure se zgane in pritiska naprej. Ursulesko pospešuje korake in pošilja Kemenya v boj, ki si še med tekom hitro popravi brke. In ne zaman. V naslednjih trenutkih imata že oba dovolj dela. Ursulesko se pripravlja na napad. Previdno dviguje desno nogo, a baš toliko, da žoga nemoteno nadaljuje pot. Šele krtina ji spreminja smer. A že je Vrhovec

na delu. Šiftar se je v голу razkoračil, nervozno mu drgetajo prsti. Sluti, da se mu bliža velik trenutek, ko bo lahko pokazal publiko svoje znanje. Končano. Žoga se je odbila na Polaku, katerega ni mogla preskočiti, ker se je v zadnjem trenutku stegnil v vsej svoji dolžini. Pa mu je mimo boka smuknil Miklavžič z žogo pred seboj. Ob Heimerjevih nogah se spodtakne, telo je šlo svojo pot, a žoga je spremenila smer in planila k Norčiču II., ki jo je spoštljivo čakal v samih nogavicah. Ne glede na levo, ne na desno plane rodbina Norčič (2 brata) naprej. Sokolska obramba drgeta. Vadnal si popravlja očala in si nervozno sega v lase. Brez obotavljanja plane Hvala z povzdignjeno glavico preteči nevarnosti nasproti. Njegovo delo je bilo uspešno. Prosta vseh zemeljskih muk plava žoga po zraku dokler si ne izbere Horvata za svojo žrtev. Da bi od sebe odvrnil vsako odgovornost, jo sune proti Peterki, ki jo s pomočjo Hirschla namesti mimo trepetajočega Nišlvecerja v gol. Sodnik Hirschl piska na vsa pljuča. Publika vsklika. Ursulesko si zadovoljno gladi brke in z rokami na hrbitu koraka proti голу, kjer razlaga Šiftarju, da uspeh ne more

izostati, če se igra pravilno in po sistemu.

Še le 15 minut igre in takšna žetev! Sedem kolen je že rjavih od joda, pet komolcev je pustilo kožo na igrišču. Skratka — gol je bil vsestransko zaslužen in — lep.

In zopet isti ples. Šušteršič je naskočil Ursuleska, ki se mu je umaknil v travo, Lepenac se je zakadil v Dittricha, ta spet v Brumena, ta v Heimerja in Kunaverja i. t. d. Vsi sunki so ostali na igrišču in so se medseboj sorazmerno razdeljevali. S tem se je le podkrepil značaj prijateljske tekme, kjer drug drugemu ne ostajajo ničesar dolžni.

Polčas. Nemec dell limone in bodri igralce k nadaljni borbi. Občinstvo navali na igrišče in si od blizu ogledujejo borbe, ki se ne zmenijo za nje ter zviška srkajo limone. Marsikdo bi rad skremžil obraz, a si ne upa. Zaveda se, da je sportnik, ki mora biti vaje limon in s smehom srkati kislino, ki žge v goltancu in spravlja človeka v slabo voljo.

(Dalje sledi.)

druge kmetijske organizacije načrte za primerne kmetijske silose, proračune in oblike (modele za vltvanje betona.)

Kdor si pač nemore zgraditi primeren silo, katerega bi lahko vporabljal za ensiliranje zadostne množine vseh krmil, si pač lahko postavi bolj priprosto jamo ali kamro za kvasenje kuruze, krompirja ter repne in burgundijeve nati.

Takšen prosti silo naj pride v zemljo tako globoko, kakor pač dopušča talna voda in $\frac{3}{4}$ do 1 in $\frac{1}{2}$ m višine nad zemljo. Primerne mere za take krmilne jame so $2\frac{1}{2}$ m širine in 3 m višine. Nosilna plošča (podlaga), ki mora biti nad talno vodo, mora biti 40—50 cm debela. Širina te plošče pa mora biti za kakih 30 cm bolj široka kot obod (ozidje), da je nosilnost sigurnejša. Na to pride 20 cm debela talna plošča, seveda dobro zvezana s podlago z železjem. Obod pravilno armiran je 25 cm debel. Pri štiri oglatih silo-jamah naj bodo koti po možnosti zaokroženi, da se krma boljše vsede. Notranje stene se mora takoj po dokončani zidavi s cementom zgladiti v razmerju 1:2. Nosilna plošča se zida z betonom v razmerju 1:8, talna plošča in obod pa v razmerju 1:5. Priporočljivo je primestati betonu „cerezit“ ali kako drugo podobno sredstvo, ki preprečuje sprejem vlage.

Sistem z več kamricami s skupnimi vmesnimi stenami je mogoč samo pri sigurni skupni podlagi. Vmesne stene so lahko tanjše, morajo pa biti dobro z železom zvezane.

* *

Za polnjenje silosev in za rezanje (razsekavanje) zelene krme imajo že danes posebne prav praktične stroje. Posamezni se takih strojev danes pač ne bodo mogli nabaviti, mogoče pa bo to na združni podlagi, po več posestnikov skupaj ali pa potom kmetijskih organizacij. V začetku, posebno pa pri navadnih silo-jamah, se bo moralo vporabljeti navadne stroje za rezanje sečke, te pa je treba postaviti na tako visoke odre, da pada razsekana krma naravnost v odprtino.

Tudi za tlačanje in pokrivanje krme v silosu so že izdelali različne, prav praktične stroje. Pri ameriškem silosu se vse te priprave potrebne, pri kmetijskih silosih bodo pa morali tlačiti ljudje (kakor zelje). Dobro stlačeno krmo se pokrije s kakimi 10 košarami trave ali plevela, to pa potem, ko se že vse vsede, z 20—30 cm debelo plastjo ilovice zmešano s plevami. Seveda se mora ta plast tudi dobro stlačiti in dnevno, dokler se vseda, politi z vodo, da ne pride na tem pokrovcu do razpok.

Ekskurzije v Gjurdljovac (Savska banovina) priredi tukajšnja Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij na predlog vodje ekskurzije g. Ing. dr. Turina iz Zagreba v nedeljo dne 17. septembra. Prijave sprejema do 5. septembra živinozdravnik g. Samec. Prijavi se mora priložiti 50 Din kavcije za vožnjo. Avtomobili odidejo ob 2. uri iz M. Sobote in se vrnejo isti dan krog 22. ure.

Pravilno gnojenje—bogata žetev!

Gnojiti moramo v jeseni, pred setvijo! Gnojilo zaorati. Za ozimna žita, travnike, vinograde priporočamo:

Nitrofoskal-Ruše z 4% dušika, 8% fosforne kisline, 8% kalija in 33% apna

Nitrofoskal I. z 8% dušika, 6% fosforne kisline, 8% kalija in 33% apna

Nitrofos z 4% dušika in 12 fosforne kisline

Apneni dušik z 16% dušika in 70% apna.

Naročujte skupno, ker je ceneje radi prevoza! — Naročila sprejema:

Tvornica za dušik d. d. Ruše

v Rušah pri Mariboru.

Rodovniško premovanje v Veržetu. V okviru tukajšnje „Zveze“ bo letos prvo premovanje v Veržetu v soboto 2. septembra na glavnem trgu. Začetek ob 9. uri.

Čas obračanja,

to je drugo oranje zemlje, kak pripravljamo za sejatev z globokim oranjem se začne. S prvim septembrom to delo na vsak način, bole povedano, te drugi teden začniti moremo. Po obračanju moramo zemlji dosti vremena dati na razpolago, da si z rosom, dežem, sončnimi traki in za rastline zivljenje potrebne snovi iz zraka vsrkava, ž njimi napolni, da tak ta zgornja plast zemlje z naaranjom se zmeša, v njo posejano zrno zvün drugi že v zemlji bodoči snovi za svojo ras tudi i to najde v obilici. Obrnjeno zemljo se kaže zvalekati. To pa zato, ar je potrebno, da se zemlja za kratek čas prepeče, to je sunce in vetrovje posušijo nepotrebne korenine. Taki pa, kak bi nastale že lasnate cevčke v zemlji, ali poknje, moramo pobranati zemljo, ne da bi se nam posušila po nepotrebno in v danom pripravnom vremeni nebi mogli sejati. — Ar pa zemlja vsaj enkrat letno globoko oranje nūca, da se dolgo korenje lažje razvija i več vlage lahko sprimle, to oranje ja globoko more biti. **Štefan gazda.**

ZA GOSPODINJE

Pomen zelenjave v prehrani.

Kreša ima v sebi jod in železo. Z njo pripravljajo v drugih krajih izvrstno juho. Pri nas to zdravo rastlino še vse premalo poznamo. Špinačo in kiselico nekateri ljudje, zlasti moški, nič kaj ne marajo. Zlasti kiselice v naših krajih kot hrano ne poznamo. Imata pa obe rastlini v sebi mnogo železa in ju je priporočati zlasti slabokrvnim. Špinačo nam nadomeščajo v zgodnji pomladi tudi mlade koprive, ki dajo še bolj okusno in prav tako zdravo prikuho, ko špinača sama. Zelena, šparglji in drobnjak imajo dosti soli in vsebujejo posebne esence, ki jim dajejo svoj okus.

Zelenjave, od katerih rabimo za hrano njih sadove, kakor kumare, bu-

če in paradižniki, prijajo v splošnem našemu okusu. So pa težko prebavljive. Imajo veliko vitaminov in jih pripravljamo za hrano posebno kot salato. Seveda pa nam dajejo tudi okusne prikuhe, če jih pripravljamo kot omake.

Začimbe: poper, česen, čebula, salotka, peteršilj, ingver, pridajamo jedilom le, da jim izboljšamo okus. Poper obenem tudi razkuževalno učinkuje.

K sočivju štejejo fižol, grah, lečo, pa tudi korenje, repo, peso, redkev. Te zadnje rastline niso kaj prida redilne, toda vsaka izmed njih ima svoje vrste sok, svoje soli in svoje posebne vitamine. Odtod njihova vrednost za našo prehrano. Fižol in grah uporabljamo za zeleno zelenjavo, dokler sad še ni dozorel. Njih hranilna vrednost pa se večja, čimbolj dozorevajo. To sočivje je one vrste rastlinska hrana, ki ima v sebi vse redilne snovi in nam lahko povsem nadomešča tudi mesno hrano. Večkrat se zgodi, da malčki zaidejo v naš vrt in si tam po svoji volji privoščijo svežega sladkega graha, rdečega korenjčka, mladih kumaric, sočne repe itd. Mamica, ne huduj se, čeprav ti je malce pohodil grede in na njih po svoje gospodaril. Malček je zadostil svoji naravi in si privoščil vitaminov, ki jih njegov razvoj pogreša. Pri kuhanju izgube nekateri vitamini svojo moč.

Kadar gospodinja pripravlja za kuho to ali ono zelenjavo, naj pazi na to, da jo dobro očisti in opere, naj jo že kuha ali pa da sirovo na mizo. Za to zadnjo stori prav, če je ne opere samo v navadni vodi ampak v vodi, kateri je pridala nekoliko (jesiha) kisa. (Dalje sledi.)

Tržne cene

Biki kg od 3—4—4 50 Din, teletice kg od 3—4 50 Din, teleta kg od 3—4—5 50 Din, krave kg od 1.50 2—3. Svinje kg 6—8 Din.

V nadrobni prodaji so cene sledeče: govedina kg. 8—10 Din, svinjetil-

na kg. 10—16 Din, teletina kg. 8—14 Din, moka pšenična ogg. kg. 3.— do 3.50 Din, moka II. kg. 3.— Din, moka V. kg. 2.50 Din, moka ržena kg. 1.50 do 2 Din, kava surova kg. 50—90 Din, kava pražena kg. 56—140 Din, riž kg. 7—14 Din, sladkor kristalni kg. 14 50 Din, v glavah kg. 15.— Din, kocke kg. 16.— Din, bučno olje 1 lt. 18 Din, olje olivno 1 lt. 16—24 Din, sol Kreška kg. 2 50 Din, sol morska mleta kg. 2 75, sol jodirana kg. 3 50 Din, sol živinska kg. 1 85 Din, milo navadno kg. 9 Din, milo Zlatorog in Gazela kg. 12 Din, milo terpentinsko kg. 14 Din, petrolej lt. 7 Din. sveče pkt. 9 Din.

Cene deželnim pridelkom v tekočem tednu so sledeče: pšenica 1 q 100.— Din, žito 1 q 90.— Din, koruza debela 1 q 100.— Din, koruza čequatine 1 q 110.— Din, oves 1 q 120.— Din, ajda 1 p 10.— Din, ječmen 1 q 90 Din, proso 1 q 100 D, krompir 1 q 40—55 D, seno 1 q 30—35 Din, slama 1 q 20 Din.

Umetna gnojila: superfosfat 16% 1 q 105, Tomažova žindra 18—20% 1 q 155.— Din, Nitrofoskal 1 q 148.— Din, kalijeva sol 42% 1 q 182.— D, apneni prah pri odjemu celega vagona 1 q 18.— Din.

Cement: Trboveljski 1 q 70.— Din, cement splitski 1 q 70.— Din, apno žgano 1 q 36.— Din.

Opozorilo.

Zadnje čase so se širile vesti, češ da ne smem fotografirati. Ker pa sem dne 16. avgusta položila izpit v Ljubljani, opozarjam vsakogar, kdor bi širil slične vesti, da bom proti njemu sodno postopala.

REESCH KATICA

fotograf.

M. Sobota — Sodna ulica 3.

Amaterji pozor! Kdor pusti pri meni izvršiti fotoamaterske slike, temu razvijam slike brezplačno. REESCH KATICA Murska Sobota.

2 dijaka ali dijakinji sprejme prekmurska občitelj v Ljubljani na stanovanje in popolno oskrbo. Naslov in pogoji se izvedo v Prekmurski tiskarni v Murski Soboti.

Spominske knjige od Din 15.— naprej se dobe v knjigarni I. HAHN v M. Soboti. **modni časopisi.** Dospeli so najnovejši